

LBRIS

We know
books

Radu Tudoran

Maria și marea

EDITURA
CARTEA ROMÂNEASCĂ

Editura Cartea Românească este o marcă a Uniunii Scriitorilor din România, administrată de Grupul Editorial ART.

© Grupul Editorial ART, 2022, pentru prezenta ediție

Redactor: Mihók Tamás
Tehnoredactor: Roxana Ciobanu
Corector: Lelia Popescu
Copertă: Anna Grozavu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Tudoran, Radu

Maria și marea / Radu Tudoran. – București:
Cartea Românească, 2022
ISBN 978-973-23-3406-5

821.135.1

Radu Tudoran
Maria și marea

Serie de autor

PE PLAJA GOALĂ venea un tânăr, cu un slip albastru, având un sac de sport într-o mână și un vizor submarin în mâna cealaltă. Din loc în loc se oprea, căuta în nisip o pietricică plată și o arunca pe oglinda apei, făcând-o să se ducă, în salturi, până departe; marea era foarte calmă și foarte albastră.

La doi kilometri în urmă, se vedea mulțimea de vilegiaturiști, concentrată, lipită de nisip ca pe o panglică de prins muște, mulțumită de aglomerație, de vreme ce nimeni nu evada spre zonele libere din față.

Maria îl simți prea târziu, nu se aștepta să vină cineva prin locurile ei neexplorate. Neavând timp să fugă, se ghemui pe nisip, la adăpostul Calului de Salcie. Pe acesta îl descoperise în martie; acum începea iunie, cu o vreme din cele mai calme.

— Hei! strigă împanicată. Pleacă de-aici! Întoarce-te!

Tânărul ezită doar o clipă, surprins, apoi își continuă drumul.

— Trecerea nu-i oprită!

— Sunt dezbrăcată!

Glasul Mariei trecuse de panică, ajunsese la dezarmare. Avea lucrurile între dune, la zece pași, distanță

pe care ar fi trebuit s-o străbată goală, în plina lumină a soarelui. Intrusul nu socotea că violează vreun statut al societății; nimic nu-l obliga să se întoarcă, dimpotrivă, după legile generației lui trebuia să arboreze nepolitețea, impertinența, cruzimea și brutalitatea. Merse înainte și se așeză pe Calul de Salcie. Niciun om, nimeni în afară de închipuirile ei, nu mai fusese pe-aici din toamna trecută; Maria suferea o dublă violare, a ei însăși și a teritoriului, socotit proprietate personală. Rămase ghemuită și ascunsă în părul adus peste față.

— Mă cheamă Alber, să nu te mire că e fără t la urmă, spuse tânărul. Au greșit la primărie și așa a rămas.

Maria părea înghețată. El se strădui s-o privească, apoi își aprinse o țigară.

— Nu știi de ce te ascunzi. Cât te gândești să stai așa? Te anunț că nu plec, chiar dacă ar trebui să aștept până mâine. Singurul lucru pe care îl poți face este să pui ceva pe tine.

Simțea împotriva lui o ură războinică; ar fi vrut să aibă puteri de bărbat, de luptător, să ridice un pumn, să-l zo-bească dintr-o singură lovitură, sau să-l gătuie, să-l răpună, și-apoi să-l calce în picioare, să-l facă una cu nisipul. Ar fi vrut să aibă un bici, să se dezlănțuie, plesnindu-i pielea obrazului, a pieptului, a spinării, să-l înfrângă și să-l umi-lească. Să aibă o spadă, să-l lovească în creștet și să-i despi-ce țeasta; o sulită, să-l străpungă; un revolver, o mitralieră, să-l ciurue; o bombă, să-l arunce în aer. Dar n-avea nicio putere și trebuia să îndure. Înțelegându-și situația, se ridi-că de jos, cu mișcări atât de sigure că păreau de robot, și când fu în picioare nu o luă la fugă, ci rămase dreaptă în fața lui, depășindu-se printr-un nou sens lăuntric, devenit

invincibil. Apoi își dădu la o parte părul din ochi și se trase înapoi spre dune, cu pași rari, căutând drumul cu picio-rul. Mergea învăluită în ea însăși, ca într-un veșmânt mai invulnerabil decât orice țesătură, țintuindu-l pe străin cu o privire grea, penetrantă, rece și ironică.

El se ridică, uimit și iradiat. Culoarea peisajului se schimbase, atmosfera părea violetă. Era convins că, odată la adăpost, ea o luase la fugă, speriată, când o văzu ieșind dintre dune și apropiindu-se fără să ezite. Repetând cu-loarea peisajului, își pusese o rochie violetă, o tunică abia coborând peste șolduri; convențional era pe deplin îmbră-cară, deși își dezgolise tocmai privirea. Acum avea părul dat pe spate și menținut cu o bandă violetă ca rochia. Frun-tea, încă ascunsă sub câțiva franjuri scăpați din legătură, se desena înaltă, boltită cu inteligență și cu noblețe.

— Bună ziua! zise zâmbind, fără nicio urmă de cris-pare. Fiindcă ai venit, poți rămâne. Mă cheamă Maria. El e Cristofor.

Tânărul o privi și râse silit.

— Buturuga asta?

— Nu-i o buturugă, ci un cal sălbatec, care a străbă-tut multe puste, preerii și bărăganuri, apoi multe mări și oceane, până să mă găsească pe mine.

— E o salcie; au adus-o curenții.

— Te cred, dar e o explicație pentru toată lumea. Trebuie să înțelegi că a fost un cal sălbatec și acum e domesticit. Poți să-l mângâi și să-i spui pe nume.

— Cristofor?

— E numele intim al unui vagabond nebun, un oa-recare Columb. I-am spus așa fiindcă amândoi au căutat țărături necunoscute.

pe care ar fi trebuit s-o străbată goală, în plina lumină a soarelui. Intrusul nu socotea că violează vreun statut al societății; nimic nu-l obliga să se întoarcă, dimpotrivă, după legile generației lui trebuia să arboreze nepolitețea, impertinența, cruzimea și brutalitatea. Merse înainte și se așeză pe Calul de Salcie. Niciun om, nimeni în afară de închipuirile ei, nu mai fusese pe-aici din toamna trecută; Maria suferea o dublă violare, a ei însăși și a teritoriului, socotit proprietate personală. Rămase ghemuită și ascunsă în părul adus peste față.

— Mă cheamă Alber, să nu te mire că e fără t la urmă, spuse tânărul. Au greșit la primărie și așa a rămas.

Maria părea înghețată. El se strădui s-o privească, apoi își aprinse o țigară.

— Nu știi de ce te ascunzi. Cât te gândești să stai așa? Te anunț că nu plec, chiar dacă ar trebui să aștept până mâine. Singurul lucru pe care îl poți face este să pui ceva pe tine.

Simțea împotriva lui o ură războinică; ar fi vrut să aibă puteri de bărbat, de luptător, să ridice un pumn, să-l zo-bească dintr-o singură lovitură, sau să-l gătuie, să-l răpună, și-apoi să-l calce în picioare, să-l facă una cu nisipul. Ar fi vrut să aibă un bici, să se dezlănțuie, plesnindu-i pielea obrazului, a pieptului, a spinării, să-l înfrângă și să-l umi-lească. Să aibă o spadă, să-l lovească în creștet și să-i despi-ce țeasta; o sulică, să-l străpungă; un revolver, o mitralieră, să-l ciuruie; o bombă, să-l arunce în aer. Dar n-avea nicio putere și trebuia să îndure. Înțelegându-și situația, se ridi-că de jos, cu mișcări atât de sigure că păreau de robot, și când fu în picioare nu o luă la fugă, ci rămase dreaptă în fața lui, depășindu-se printr-un nou sens lăuntric, devenit

invincibil. Apoi își dădu la o parte părul din ochi și se trase înapoi spre dune, cu pași rari, căutând drumul cu picio-rul. Mergea învăluită în ea însăși, ca într-un veșmânt mai invulnerabil decât orice țesătură, țintuindu-l pe străin cu o privire grea, penetrantă, rece și ironică.

El se ridică, uimit și iradiat. Culoarea peisajului se schimbase, atmosfera părea violetă. Era convins că, odată la adăpost, ea o luase la fugă, speriată, când o văzu ieșind dintre dune și apropiindu-se fără să ezite. Repetând cu-loarea peisajului, își pusese o rochie violetă, o tunică abia coborând peste șolduri; convențional era pe deplin îmbră-cată, deși își dezgolise tocmai privirea. Acum avea părul dat pe spate și menținut cu o bandă violetă ca rochia. Frun-tea, încă ascunsă sub câțiva franjuri scăpați din legătură, se desena înaltă, boltită cu inteligență și cu noblețe.

— Bună ziua! zise zâmbind, fără nicio urmă de cris-pare. Fiindcă ai venit, poți rămâne. Mă cheamă Maria. El e Cristofor.

Tânărul o privi și râse silit.

— Buturuga asta?

— Nu-i o buturugă, ci un cal sălbatec, care a străbă-tut multe puste, preerii și bărăganuri, apoi multe mări și oceane, până să mă găsească pe mine.

— E o salcie; au adus-o curenții.

— Te cred, dar e o explicație pentru toată lumea. Trebuie să înțelegi că a fost un cal sălbatec și acum e domesticit. Poți să-l mângâi și să-i spui pe nume.

— Cristofor?

— E numele intim al unui vagabond nebun, un oa-recare Columb. I-am spus așa fiindcă amândoi au căutat țărături necunoscute.

Maria mângâie grumazul calului și-i vorbi cu un glas melodios, cam trist:

— Poate nici tu n-ai găsit țărnel visat! Dar pe țărnel meu, cel puțin, mă ai pe mine.

— Ce faci aici? Întrebă tânărul, abrupt, începând să se crispeze.

Se simțea în inferioritate.

Maria arată spre casa de piatră. Era o construcție cenușie, la nord, unde plaja se sfârșea într-un promontoriu stâncos. Deși departe, la parterul casei se vedeau ferestre mici, zăbrelite; cele de la mansardă păreau mai generoase. Deasupra acoperișului de tablă roșie se ridicau mai multe antene de radio, înalte, ancorate cu cabluri, care țeseau pe cer un filigran de coarde întinse, poate sonore. Acest adaos aerian, ca niște catarge de corabie, era singurul detaliu atrăgător al casei de piatră.

— Lucrez acolo, zise Maria.

Își dădea seama că el nu putea înțelege, și într-adevăr, privirea lui devenea tot mai mirată și mai neîncrezătoare, exteriorizând sentimentul de inferioritate, născut mai devreme. Izbuti doar să spună, acuzator și exploziv, ca și cum ar fi prins-o cu o minciună și ar fi divulgat-o lumii, salvându-se pe el de la prăbușire:

— Dar asta-i stația-radio de coastă!

Ea încuviință din cap. El continuă:

— Și ce faci acolo? Ești dactilografă?

Ea nega cu un zâmbet de indulgență, în timp ce, cu trei degete de la mâna dreaptă, schița apăsările ritmate pe un manipulator radio. Nu simula, liniile și punctele însemnau litere, primul cuvânt care îi venise în minte: „Prostule!”

— Ești radio-telegrafistă? Nu se poate!

Tânărul o privi cu luare-aminte. La tâmpla dreaptă Maria avea o cicatrice, o tăietură vindecată bine, care putea să nu se vadă. Dar exista, și atunci amintirile lui se regrupară.

— Ai jucat volei?

Ea nu se mira; jucase mulți ani, era firesc s-o cunoască din ziare sau de la televizor. Din seara triumfului ei. El continuă:

— Ai avut un accident de automobil!

Maria întoarse capul brusc și-l privi speriată.

MERGEA PE JOS spre Sighișoara, mai avea două ore de drum, când începuse să plouă mărunț, ca toamna, deși în plin mijloc al verii. Atunci îl ajunse automobilul și opri fără ca el să fi făcut semn. Omul de la volan se aplecă în dreapta și deschise portiera.

— Haide odată, vino!

Deși voia să refuze o invitație atât de brutală, glasul hotărât și într-un fel cordial îl făcu să urce.

— N-ai închis bine portiera! îl apostrofă omul, singurul ocupant al mașinii, în timp ce pornea cu toată accelerația, făcând roțile să șuiere.

Alber nu apucase să-l privească bine, era spre amurg, și în semiîntunericul din mașină i-ar fi deslușit greu fizionomia, când îi auzi glasul, cu același timbru brutal de la început:

— Cunoști orașul?

— Nu foarte bine; vin aici la câțiva ani o dată... Pentru culorile caselor.

Simți că întorsese capul și-l privea, ceea ce socotea interzis pe o șosea udă și la viteza imprudentă a automobilului.

— Ai grijă să nu derapeze!

— Trebuie să ajung într-un sfert de oră, răspunse omul tocmai când se angaja într-un viraj dificil, accelerând și mai tare.

Alber își dădu seama îndată că avea o școală serioasă, conducea cu acel amestec de sânge rece, calm, nervozitate și pasiune care fac din om stăpânul mașinii, prin contopire. Se uită la el intrigat și cu simpatie.

— Într-un oraș de provincie, îi răspunse, pe ploaie și la opt seara, nu măsoară nimeni viața cu sfertul și nici cu jumătatea de oră. Oricât ar fi casele de colorate! Dar, în sfârșit, dacă-ți place viteza, dă-i înainte, sunt omul dumitale.

— Mai bine spune-mi ce dracu' faci pe șosea singur, în ploaie?

— Am rămas în pană. Mi-am lăsat mașina la un parcaj de pe marginea drumului.

— Și dacă ți-o fură?

— Nu poate să ispitească pe nimeni. E o rablă, un BMW dinaintea războiului.

— Nu te lepăda de ea până nu ai alta.

Alber se rușina, recunoscându-i dreptatea. De altfel, își iubea mașina, îi arăta indiferență doar ca să nu pară fanatic.

— Îmi pare rău că nu pot să te ajut, zise omul. Măine dimineață trebuie să fiu la Oradea, să iau pe cineva de la frontieră.

La bariera orașului lăsă geamul jos și scoase capul să privească afară strada udă, abia luminată.

— Eu mă uit pe stânga, dumneata uită-te pe dreapta, trebuie să descoperim o antenă de televizor.

Antene de televizor erau pe toate acoperișurile, uneori chiar mai multe laolaltă. Cu cât sunt mai multe, cu atât oamenii au mai puțin spațiu.

Vezi o casă unde e lumină și unde crezi că ne-ar primi, continuă omul, cu ochii când la ceas, când la acoperișuri. Mai avem numai trei minute.

Alber sună la trei uși, în fugă, pe partea dreaptă a străzii. Continua să plouă, era ud și ar fi trebuit să caute un mecanic. În două locuri nu răspunse nimeni; la a treia casă auzi pași apropiindu-se de ușă, dar abia în clipa când el se repezea nerăbdător afară. Nu se întoarse, fiindcă omul cu care se aliase tocmai ieșea și el pe poarta unei căsuțe; o clipă se opriră fiecare pe trotuarul lui, privindu-se în panică...

Un ceas mai târziu, după meci, stăteau de vorbă cu câte un pahar de vin negru în față, la masa aflată în centrul sălii imense a restaurantului. Omul întâlnit pe drum alesese locul, să aibă mult spațiu în jur: părea că se înăbușă.

Plecase din București la ora două după-amiază, cu gândul ca înainte de opt seara să fie la Cluj, unde să înnopteze. Șoseaua, ruptă de inundații la Timiș, îl făcuse să întârzie două ceasuri și jumătate. La opt, începea meciul și trebuia neapărat să-l vadă.

Găsiră un televizor abia la opt și șapte minute: îl descoperise Alber la o familie numeroasă, completată cu vecini și prieteni; ecranul televizorului se vedea peste o grămadă de capete. Ieșise în stradă, făcuse semne cu brațele și revenise cu însoțitorul lui, fără să mai dea explicații gazdelor. De altfel, nimeni nu le aștepta și nici n-ar fi avut timp să le primească. Nimeriseră într-o adunare pasionată de meci până la amuțire și încremenire, stări întrerupte ritmic de izbucniri isterice, la care participau până și copiii.

Alber nu era informat deloc; mai târziu află că echipa feminină de volei a Universității din București înfrunta

la Budapesta cea mai puternică dintre echipele masculine ale Ungariei. Evenimentul, neobișnuit și necunoscut în regulamente, devenea o aberație, după cum spuneau cronicile sportive internaționale, în clipa când Alber desluși prima imagine pe ecran, întâlnirea începuse de nouă minute și prilejuise o revelație neprevăzută, în ființa celei mai noi coechipiere, prea puțin cunoscută mai înainte. Nu-i reținuse numele, își dădu seama însă că se vorbea despre participante care ocupa tocmai atunci ecranul, într-o săritură interminabilă. Ascensiunea dură într-adevăr avea fracțiune de secundă de extremă încordare, capabilă să dea impresia că nu are limite. Sentimentul trezit în el de prima ei imagine fu oroarea; i se păru o apariție monstruoasă, un chip diform, fără trăsături umane, cu un rânjet de triumf, de furie și de durere. Erau două șiruri de dinți, o gură deschisă, gata să muște, ca o fiară, și încolo nimic din ceea ce formează o fizionomie, nici măcar ochii; doar gura cât jumătatea ecranului, continuând să suie spre o pradă intangibilă și ilogică. Apoi imaginea se îndepărtă, lăsând să intre în cadru o minge care venea de sus, ca o lună aruncată din cer, printre nori de furtună; atunci două flăcări prelungi țâșniră din jos, țintind-o, și izbutiră s-o atingă; mingea își schimbă traiectoria prin fracturare; se auzi un trosnet de vreascuri strivite, apoi izbucniră urlete, țipete, fluierături; dezlănțuirea unei mulțimi invizibile, scoase din fire.

Cele două flăcări se adunară cu modestie, imaginea se limpezi – erau brațele – alunecară pe lângă umeri și chipul monstruos căpăta trăsături umane: o fată micuță zâmbea timidă, cam nedumerită și speriată, în clipa când ateriza